

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Erhverv
J.nr. MST-106-00197
Ref. asn
Den 11. december 2008

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. P, Æ og Ø stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg

Spørgsmål P

Vil ministeren redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage på baggrund af, at ministeren nu erkender, at Vandmiljøplan III er blevet en fiasko?

Spørgsmål Æ

Hvilke skridt agter ministeren at tage på baggrund af, at regeringens vandmiljøplan III er slået fejl til skade for åer, søer, fjorde og den danske natur?

Spørgsmål Ø

Agter ministeren at sikre, at ”forureneren betaler”-princippet også udstrækkes til landbruget?

Samrådsspørgsmål Æ og Ø er stillet efter ønske fra Torben Hansen (S)

Svar på spørgsmål P, Æ og Ø

- Vi har den 2. dec. offentliggjort Midtvejsevalueringsrapporten om vandmiljøplan III og i den forbindelse blev der afholdt en workshop, hvor forskningsinstitutioner, Dansk Landbrug, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareministeriet og Miljøministeriet m.fl. deltog.
- På Workshopen blev det bekræftet, at vi står over for rigtig store udfordringer, hvis vi skal nå de mål, der er sat for at beskytte naturen og vandmiljøet.

- Målet med Vandmiljøplan III er bl.a. at reducere kvælstofudvaskningen med yderligere 13 % i 2015, at halvere fosforoverskuddet og reducere udledningen af fosfor til vandmiljøet ved udlægning af 50.000 ha dyrkningsfrie randzoner langs vandløb og søer.
- Midtvejsevalueringen fra forskningsinstitutionerne (DMU og DJF under Århus Universitet) viser, at der ikke er sket den ønskede udvikling i forhold til udvaskning af kvælstof og udlægning af randzoner.
- Når det gælder reduktion af fosforoverskuddet ser det derimod ud til, at målet nås takket være mere rationel fodring af dyrene og godt hjulpet på vej af meget høje priser på fosfor – og overskuddet forventes yderligere nedbragt de kommende år.
- Det vil helt sikkert bidrage positivt i forhold til udledningen af fosfor til vandmiljøet. Fosforudledningen vil dog ikke blive

nedbragt i det forventede omfang, fordi det ikke er lykkedes at få udlagt de dyrkningsfrie randzoner langs vandløb og søer.

- Årsagen, til at kvælstofmålet ikke nås, er bl.a., at en forventet nedgang i det dyrkede areal som følge af udviklingen i det øvrige samfund ikke er sket. Dertil kommer, at nogle af de primære virkemidler, der er igangsat, heller ikke har haft den forventede effekt.
- Det gælder særligt kravet om udlægning af efterafgrøder, som kan samle kvælstof i markerne i efterårs og vintermånederne. Landbruget har haft mulighed for at erstatte efterafgrøder med vinterafgrøder, og der kan forskerne nu sige, at de modsat efterafgrøder ikke kan give den ønskede reduktion i kvælstofudvaskningen.
- Årsagen, til at randzonemålet ikke nås, er at landmændene ikke har anvendt den tilskudsmulighed som har været stillet til rådighed. Og med muligheden for at opdyrke de tidligere brakarealer er der decideret forsvundet randzonearealer.

- I forbindelse med Vandmiljøplanen har der i vid udstrækning være satset på frivillige virkemidler ud fra en forventning om, at de indeholdt tilstrækkelig incitament til, at landmændene ville tage dem i anvendelse.
- Frivillige virkemidler har den fordel, at de giver landmændene fleksibilitet i forhold til at nå miljømålsætningerne på den måde, der passer bedst ind i driften på det enkelte landbrug, og fordi det giver mulighed for at bidrage med et økonomisk incitament – som holder landmanden delvis skadesløs. Ulempen er, at vi ikke kan være sikre på at de frivillige ordninger rent faktisk bliver brugt.
- Resultaterne af midtvejsevalueringen giver os nu mulighed for at justere virkemidlerne, så vi når målene alligevel.
- Og det er der behov for – for desværre viser midtvejsevalueringen jo, at det ikke er gået som forventet. Landmændene

bruger ikke de frivillige ordninger i nødvendigt omfang og vi er nu nødt til også at overveje andre virkemidler

- Når jeg siger i større omfang – er det fordi, vi skal jo ikke glemme, at landbruget i forvejen er underlagt en omfattende lovpligtig regulering, som delvis omfatter erstatningsfri regulering, dvs. regler der lever om til ”forureneren betaler” princippet.
- Overvejelserne om de fremtidige virkemidler vil således som nævnt indgå i det fremadrettede arbejde med et Grøn Vækst udspil. Det giver god mening, fordi vi i Grøn Vækst både ser på VMP III-målene og vandrammedirektivet i en omgang, og dermed kan vi få lavet nogle ændringer, der er sammenhængende og intelligente – både i forhold til miljøets behov og landbrugets udviklingsmuligheder.
- Med andre ord, Regeringen slækker ikke på ambitionsniveauet i forhold til VMP III, men udvider det, så det også

omfatter de andre vigtige mål for bedre natur og miljø som bl.a. kommer til at ligge i vand- og naturplanerne.